

Sygn. akt VI U 711/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	stażysta Michał Maśnik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 grudnia 2016 r. w S.

sprawy T. D. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania T. D. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 26 lipca 2016 roku znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 26 lipca 2016 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał T. D. (1) od 1 lipca 2016 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, prawo do emerytury w kwocie 1297,80 zł oraz prawo do okresowej emerytury kapitałowej w kwocie 142,37 zł.

T. D. (1) odwołała się od decyzji ustalającej wysokość jej świadczenia, podnosząc, że organ rentowy nieprawidłowo naliczył i wybrał wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, gdyż w złożonym wniosku o przyznanie emerytury wniosła o naliczenie wysokości emerytury na podstawie zarobków w latach 1999-2009. Ubezpieczona wniosła o ponowne naliczenie wysokości emerytury. Następnie, precyzując swoje stanowisko w piśmie procesowym z dnia 3 października 2016 r. wskazała, że okres jej zarobkowania w trakcie którego były odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne jest znacznie dłuższy niż okres uwzględniony przez ZUS w łącznym wymiarze 16 lat, 9 miesięcy i 7 dni.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniosł o jego oddalenie w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. D. (1) urodziła się w dniu (...)

Niesporne.

Decyzją z dnia 11 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. ustalił T. D. (1) na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wysokość kapitału początkowego. Jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 69.567,74 zł. Jako podstawę wymiaru kapitału początkowego przyjęto kwotę 642,07 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z okresu od 1 stycznia 1981 r. do 31 grudnia 1990 r. W. wyniósł 52,59%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wwpw (52,59%) przez kwotę 1.220,89 zł (kwota bazowa). Okresy składkowe zostały uwzględnione w wymiarze 12 lat, 9 miesięcy i 2 dni (153 miesiące), zaś nieskładkowe w wymiarze 3 lat, 10 miesięcy i 2 dni (w tym 3 lata, 10 miesięcy i 2 dni z tytułu sprawowania opieki nad dziećmi). Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 71,13%, zaś średnie dalsze trwanie życia ustalono na 209 miesięcy.

Następnie, decyzją z dnia 22 lipca 2016 r., organ rentowy przeliczył ubezpieczonej kapitał początkowy i ponownie ustalił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. - tym razem na kwotę 75.873,27 zł. Jako podstawę wymiaru kapitału początkowego przyjęto kwotę 713,12 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z okresu od 1 stycznia 1981 r. do 31 grudnia 1990 r. W. wyniósł 58,41%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wwpw 58,41% przez kwotę 1.220,89 zł (kwota bazowa). Okresy składkowe zostały uwzględnione w wymiarze 12 lat, 9 miesięcy i 2 dni (153 miesiące), zaś nieskładkowe w wymiarze 3 lat, 10 miesięcy i 2 dni (w tym 3 lata, 10 miesięcy i 2 dni z tytułu sprawowania opieki nad dziećmi). Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 71,13%, zaś średnie dalsze trwanie życia ustalono na 209 miesięcy.

Niesporne, a nadto dowody:

- decyzja z 20.03.2007 r. – k. 45-46 plik (...);
- decyzja z 6.07.2015 r. – k. 51-52 plik (...).

W dniu 6 lipca 2016 r. T. D. (1) złożyła w organie rentowym wnioski o emeryturę w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego.

Niesporne, a nadto dowód: wnioski – k. 1-4 plik IV akt rentowych.

W latach 1999-2016 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zewidencjonował na prowadzonym dla T. D. (1) koncie składki z tytułu:

- zatrudnienia w Zakładzie Handlowo-Usługowym (...) J. J. R., M. R., A.I.W.: za 1999 r. – w kwocie 2.415,86 zł, za 2000 r. – 2.351,16 zł, 2005 r. – 2.305,64 zł, 2006 r. – 3.108,72 zł, 2007 r. – 3.714,13 zł, 2008 r. – 4.423,64 zł, 2009 r. – 4.050,99 zł,
- zatrudnienia w Zakładzie Handlowo-Usługowym (...) SC: za 2001 r. – w kwocie 2.022,10 zł, 2002 r. – 885,01 zł, 2003 r. – 1.576,86 zł, 2004 r. – 2.957,24 zł,
- składki przekazane przez (...): za 2010 r. – 246,70 zł, za 2011 r. – 158,99 zł,
- zatrudnienia w Zakładzie (...): za 2010 r. – 69,98 zł, 2011 r. – 1.354,88 zł,
- zatrudnienia w C. Germany Sp. z o.o. Sp.k.: w 2013 r. – 156,59 zł, 2014 r. – 263,63 zł,
- zatrudnienia w (...) GERMANY Sp. z o.o./C. (...) Sp. z o.o. Sp.k./ (...) Sp. z o.o. Sp.K.: za 2015 r. – 379,76 zł,
- zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. Sp.k. w 2016 r. – 761,09 zł.

Dowody:

- świadectwa pracy - k. 7, 9 plik IV akt rentowych;
- zaświadczenia o zatrudnieniu - k. 10-15 akt sprawy;
- pismo ZUS - k. 17-21 akt sprawy;
- informacje o stanie konta - k. 22-36 akt sprawy;
- pismo ZUS - k. 39 akt sprawy.

Na potrzeby wyliczenia emerytury dla T. D. (1) organ rentowy przeprowadził waloryzację składek zgromadzonych na jej koncie od 1999 r. Ubezpieczona zgromadziła na swoim koncie składki w łącznej wysokości: w 1999 r. - 2.415,86 zł, w 2000 r. - 2.351,16 zł, w 2001 r. - 2.022,10 zł, w 2002 r. - 885,01 zł, w 2003 r. - 1.576,86 zł, w 2004 r. - 2.957,24 zł, w 2005 r. - 2.305,64 zł, w 2006 r. - 3.108,72 zł, w 2007 r. - 3.714,13 zł, w 2008 r. - 4.423,64 zł, w 2009 r. - 4.050,99 zł, w 2010 r. - 316,68 zł, w 2011 r. - 1.513,87 zł, w 2013 r. - 156,59 zł, w 2014 r. - 263,63 zł, w 2015 r. - 425,94 zł, w 2016 r. - 761,09 zł.

Wyliczając kwotę waloryzowanych składek na potrzeby ustalenia wysokości emerytury organ rentowy kolejno pomnożył kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej w kolejnych latach przez wskaźniki waloryzacji wynoszące: w 2000 r. - 112,72%, w 2001 r. - 106,68%, w 2002 r. - 101,90%, w 2003 r. - 102%, w 2004 r. - 103,53%, w 2005 r. - 105,55%, w 2006 r. - 106,90%, w 2007 r. - 112,85%, w 2008 r. - 116,20%, w 2009 r. - 107,22%, w 2010 r. - 103,98%, w 2011 r. - 105,18%, w 2012 r. - 104,68%, w 2013 r. - 104,54%, w 2014 r. - 102,06%, za 2015 r. - 105,16%, za I kwartał 2016 r. 112,16%. Wysokość zwaloryzowanych składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej wyniosła za: 1999 r. - 7.169,76 zł, 2000 r. - 6.190,36 zł, 2001 r. - 4.990,62 zł, 2002 r. - 2.143,52 zł, 2003 r. - 3.744,30 zł, 2004 r. - 6.776,00 zł, 2005 r. - 5.005,21 zł, 2006 r. - 6.312,94 zł, 2007 r. - 6.683,52 zł, 2008 r. - 6.846,97 zł, 2009 r. - 5.847,95 zł, 2010 r. - 439,67 zł, 2011 r. - 1.998,25 zł, 2013 r. - 1.88,89 zł, 2014 r. - 311,57 zł, 2015 r. - 425,94. Suma składek za 2016 r. - 761,09 zł.

Obliczona przez organ rentowy suma składek wyniosła 65.836,17 zł.

Dowody:

- świadectwa pracy - k. 7, 9 plik IV akt rentowych;
- zaświadczenia o zatrudnieniu - k. 10-15 akt sprawy;
- pismo ZUS - k. 17-21 akt sprawy;
- informacje o stanie konta - k. 22-36 akt sprawy;
- pismo ZUS - k. 39 akt sprawy;
- pismo dot. waloryzacji składek - k. 40-56 akt sprawy.

Ustalając wysokość świadczenia emerytalnego T. D. (1) organ rentowy przeprowadził także waloryzację kapitału początkowego ustalonego dla niej na dzień 1 stycznia 1999 r. W tym celu organ rentowy kolejno pomnożył kwotę waloryzowanego w kolejnych latach kapitału przez wskaźniki waloryzacji wynoszące: za rok 1999 - 115,60 %, za 2000 r. - 112,72%, za 2001 r. - 106,68%, za 2002 r. - 101,90%, za 2003 r. - 102%, za 2004 r. - 103,53%, za 2005 r. - 105,55%, za 2006 r. 106,90%, za 2007 r. - 112,85%, za 2008 r. 116,20%, za 2009 r. - 107,22%, za 2010 r. 103,98%, za 2011 r. - 105,18%, za 2012 r. - 104,68%, za 2013 r. - 104,54%, za 2014 r. - 102,06, za 2015 r. - 105,37%, I kwartał 2016 r. - 112,16%.

Wysokość zwaloryzowanego kapitału wyniosła: za 1999 r. – 87.709,50 zł, 2000 r. – 98.866,15 zł, 2001 r. – 105.470,41 zł, 2002 r. – 107.474,35 zł, 2003 r. – 109.623,84 zł, 2004 r. – 113.603,19 zł, 2005 r. – 119.908,17 zł, 2006 r. – 128.181,83 zł, 2007 r. – 144.653,20 zł, 2008r. – 168.173,81 zł, 2009 r. – 180.315,96 zł, 2010 r. – 187.492,54 zł, 2011 r. – 197.204,65 zł, 2012r. – 206.433,83 zł, 2013 r. – 215.805,93 zł, 2014 r. – 220.251,53 zł, 2015 r. – 232.079,03 zł, I kwartał 2016 r. – 260.299,85 zł.

Dowód: - pismo ZUS - k. 17-21 akt sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie mogło zostać uwzględnione, gdyż w ocenie sądu organ rentowy w prawidłowy sposób ustalił wysokość należnej ubezpieczonej emerytury. Treść złożonego przez T. D. (1) odwołania świadczy zaś o tym, że prawdopodobnie niezupełnie rozumie ona obowiązujące w jej przypadku zasady naliczania świadczenia emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze, trzeba wyjaśnić, że ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. określa przepis art. 24 ust. 1 ustawy emerytalnej (tj. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, tekst jednolity obowiązujący w dacie wyrokowania: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 z późn. zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184. W ust. 1a pkt 9 tego przepisu wskazano przy tym, że wiek emerytalny dla kobiet urodzonych w okresie od dnia 1 października 1954 r. do dnia 31 grudnia 1954 r. wynosi co najmniej 60 lat i 8 miesięcy.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem art. 185.

Z kolei stosownie do treści art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. W ust. 2 wskazano, że wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (ust. 3). Przy czym w ust. 4 i 5 wskazano, że tablice trwania życia ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca Prezes Głównego Urzędu Statystycznego. Tablice, o których mowa w ust. 4, są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego.

Z powyższych przepisów wynika jednoznacznie, że zasadą obowiązującą przy ustalaniu wysokości emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. jest zasada zdefiniowanej składki, zgodnie z którą wysokość świadczenia zależy z jednej strony od sumy składek emerytalnych jakie zostały zgromadzone na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS za okres poczynając od 1 stycznia 1999 roku, zaś z drugiej od wysokości kapitału początkowego, tj. od kwoty ustalonej oddzielnie dla każdego ubezpieczonego według ustalonego przez ustawodawcę wzoru, odzwierciedlającej w przybliżeniu stan jego konta ubezpieczeniowego za okres do 31 grudnia 1998 roku. Zwaloryzowane składki i zwaloryzowany kapitał początkowy w momencie przejścia na emeryturę zostają następnie podzielone przez średnie dalsze trwanie życia ustalone wspólnie dla kobiet i mężczyzn, liczone w miesiącach, ogłaszane corocznie do dnia 31 marca przez Prezesa GUS dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego. Mechanizm obliczania wysokości tego świadczenia jest więc całkowicie odmienny niż mechanizm, który obowiązuje w przypadku osób urodzonych przed rokiem 1949 lub też w przypadku obliczania renty z tytułu niezdolności do pracy, co do których w ustawie emerytalnej zachowano jeszcze „stare” zasady, niezwiązane tak z wysokością składek na ubezpieczenia społeczne, jak i wysokością kapitału początkowego.

Oceniając zaskarżoną decyzję sąd uznał, że organ rentowy dokonał w niej prawidłowego wyliczenia wysokości należnej ubezpieczonej emerytury. Szczegółowy sposób jej obliczenia został przedstawiony wyżej – w żadnym miejscu sąd nie dopatrył się istnienia jakiegokolwiek błędu. Podkreślenia wymaga jednak, że także sama ubezpieczona nie kwestionowała prawidłowości przyjętej przez organ rentowy przy wyliczaniu wysokości należnej jej emerytury wysokości zwaloryzowanych składek zewidencjonowanych na jej koncie, jak również wysokości waloryzowanego kapitału początkowego; kontroli zaskarżonej decyzji w tym zakresie sąd dokonał więc niejako z urzędu.

W kontekście opisanego wyżej sposobu obliczania świadczenia emerytalnego za pozbawioną znaczenia prawnego należało uznać podnoszoną przez ubezpieczoną okoliczność rzekomego nieuwzględnienia przy obliczaniu wysokości należnej jej emerytury wszystkich okresów składkowych i nieskładkowych. Jeszcze raz trzeba bowiem przypomnieć, że wysokość nowej emerytury - obliczanej na podstawie art. 25 i 26 ustawy emerytalnej - nie jest uzależniona od długości przebytych okresów ubezpieczenia, a wyłącznie od wysokości składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczeniowym po 1 stycznia 1999 r. oraz od kwoty kapitału początkowego. Również kwestia ewentualnej wysokości przeciętnej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia; kwestia ta miałaby znaczenie wyłącznie przy obliczaniu emerytur na starych zasadach. T. D. (1) nie należy jednak do kręgu osób uprawnionych do przyznania świadczenia tego rodzaju.

Z kolei odnosząc się do zarzutów ubezpieczonej dotyczących nieprawidłowości w wysokości wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego i stażu ubezpieczeniowego przyjętego na potrzeby wyliczenia kapitału początkowego, należy podkreślić, że ustalenie wartości kapitału początkowego następuje w odrębnej decyzji, co ma ten skutek, że ustalony na potrzeby kapitału początkowego staż pracy, czy wskaźnik wymiaru kapitału początkowego nie może być już później kwestionowany (za wyjątkiem zaskarżenia samej decyzji w przedmiocie ustalenia kapitału początkowego). Ubezpieczona nie odwoływała się zaś od decyzji z dnia 11 marca 2013 r. dotyczącej ustalenia wysokości jej kapitału początkowego na kwotę 69.567,74 zł oraz decyzji z dnia 22 lipca 2016 r. dotyczącej ustalenia wysokości jej kapitału początkowego na kwotę 75.873,27 zł. Gdyby nawet ocenić obecnie prawidłowość tej ostatniej decyzji, także należałoby uznać, że jest ona w pełni prawidłowa. Kapitał początkowy ustala się bowiem na dzień 1 stycznia 1999 r., a zatem przy jego obliczaniu, w tym przy wyliczaniu wskaźnika wysokości podstawy jego wymiaru bierze się pod uwagę wyłącznie okresy podlegania ubezpieczeniom przypadające do dnia 1 stycznia 1999r. (a więc do 31 grudnia 1998r. włącznie). W tej sytuacji nie ma więc możliwości wyliczenia kapitału początkowego przy przyjęciu – jak tego domaga się ubezpieczona – zarobków oraz stażu pracy za okres po roku 1998. Jeśli chodzi zaś o przebyte przez T. D. (1) do 31 grudnia 1998 roku okresy składkowe i nieskładkowe, to zgodnie z dokumentami, które ubezpieczona złożyła w ZUS, wyniosły one właśnie tyle, ile wskazał ZUS. Ubezpieczona nie wyjaśniła przy tym zresztą szerzej, jakie jej zdaniem okresy ubezpieczenia powinny zostać dodatkowo zaliczone.

Wreszcie, dla zupełnie już jasnego wyjaśnienia przyczyn wydania takiego a nie innego wyroku, odnosząc się wprost do zarzutu T. D., jakoby jej świadczenie emerytalne powinno zostać obliczone przy wzięciu pod uwagę zarobków z lat 1999-2006, jeszcze raz należy wskazać, że w jej przypadku zarobki z tychże lat zostały w pełni wzięte pod uwagę w taki sposób, w jaki przewidział to ustawodawca. Organ rentowy uwzględnił bowiem wszystkie składki emerytalne, które za te lata wpłynęły na konto ubezpieczonej prowadzone dla niej w ZUS.

W powyższej sytuacji, kierując się wyżej przedstawionymi motywami, sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.